

Волошина Ю.О., головний спеціаліст відділу забезпечення роботи адміністративної комісії апарату виконавчого органу КМР (КМДА)

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ МОВИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЇЇ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В державі – Україні державною мовою є українська мова. Українська мова поширюється на всю територію України та використовується як державна мова у більшості регіонів. Основним нормативно-правовим актом, що визначає українську мову як державну є Конституція України, яка проголошує, що державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України [1]. Так, С.В. Шевчук визначає, що мова - це найважливіший універсальний засіб спілкування людей, висловлення їх думок, почуттів. Вона є однією з найістотніших ознак нації і реально існує як мовна діяльність членів відповідної етнічної спільноти [5, с. 16]. Українська мова у професії державного службовця має свої специфічні особливості та визнається мовою професійного спрямування. Так, С.В. Шевчук та І.В. Клименко під мовою професійного спрямування розуміють функціональний різновид української літературної мови, яким послуговуються представники певної галузі виробництва, професії, роду занять [6, с. 17]. Мова державних службовців є мовою професійного спрямування та являється показником високого рівня професіоналізму, професійної етики та компетенції. Вміння говорити, чітко та ясно висловлювати свої думки є запорукою успішної юридичної кар'єри.

Правове регулювання визначення української мови як державної мови та застосування її державними службовцями у професійній діяльності здійснюється на основі Конституції України [1], Закону України «Про засади державної мовної політики» [2], Закону України «Про державну службу» [3], постановою КМУ «Про організацію проведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою» від 26.04.2017 № 301 [4], інших нормативно-правових актів.

Законодавче визначення державної мови в Україні закріплено у п. 1 ч.1 ст. 1 Закону України «Про засади державної мовної політики» [2], де зазначено, що державна мова - це закріплена законодавством мова, вживання якої обов'язкове в органах державного управління та діловодства, установах та організаціях, на підприємствах, у державних закладах освіти, науки, культури, у сферах зв'язку та інформатики тощо. Слід зазначити, що таке визначення державної мови є загальновизнаним та розповсюджується на майже всі сфери суспільного життя та може стосуватися різних галузей права. Особливе визначення української мови як державної мови, що належить до професії державного службовця передбачене у Законі України «Про державну службу». Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державну службу» [3] чітко визначається, що державна мова - українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб. З такого визначення, української мови як державної можна виокремити ряд ознак, які їй притаманні. По перше, визначається правовий статус української мови як мови офіційного та ділового спілкування на державній службі; по друге, коло суб'єктів, на яких поширюється вимога щодо застосування української мови, а саме посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час

виконання посадових обов'язків; по третє, українська мова законодавчо визначена мова діловодства і документації цих органів та посадових осіб.

Значущість української мови у професії державного службовця полягає у постійній необхідності вдосконалення професійних навичок в ораторському мистецтві та застосуванні української мови у повсякденному робочому процесі, у спілкуванні з колегами, громадянами, для підготовки документів, листів, написанні нормативно-правових актів тощо.

На сьогодні, знання української мови як державної мови є обов'язковою умовою для вступу на державну службу. Крім того, згідно з п. 5 ч. 1 ст. 25 Закону України «Про державну службу» [3] для проходження конкурсу на вакантну посаду державного службовця вільне володіння державною мовою має бути підтверджене посвідченням атестації щодо вільного володіння державною мовою.

Так, відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про державну службу» [3] одним із основних обов'язків державних службовців є необхідність обов'язково використовувати державну мову під час виконання своїх посадових обов'язків, не допускати дискримінацію державної мови і протидіяти можливим спробам її дискримінації. Вбачається, що такі кардинальні зміни у законодавстві щодо правового закріплення вимоги вільного володіння державною мовою є передумовою для подальшого підвищення професійної компетентності державних службовців

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст. 141

2. Закон України «Про засади державної мовної політики»: Закон України від 03.07.2012 № 5029-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 23. – ст.218

3. Закон України «Про державну службу»: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – № 4. – ст.43

4. Постанова КМУ «Про організацію проведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою» від 26.04.2017 № 301

5. Шевчук С.В. Ділове мовлення для державних службовців. – К.: літера ЛТД, 2004. – 400 с.

6. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К Алерта, 2011. – 696 с.

Красницька А. В., доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Мельник А., аспірант кафедри теорії права та держави юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗАКОНОДАВЧА ТЕХНІКА ЯК СКЛАДОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

Необхідно зауважити, що законодавча база України наповнена великою кількістю законів та підзаконних нормативно-правових актів, проте ні для кого не є таємницею, що законодавство Україні має низьку ефективність, адже цілі законів не досягаються. Ця проблема має декілька причин, однією із яких є недосконала якість закону. Для запобігання створенню неякісного масиву правових норм у юридичній науці протягом тривалого періоду розроблялася система методичних рекомендацій, які з часом втілились у феномен законодавчої техніки.